

ELŐFIZETÉSI ÁR

szétküldéssel helyben
vagy vidékre:Egész évre . . . 14 frt — kr.
Félévre 7 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 frt 50 kr.
Egy óra 1 frt 20 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

KIADÓHIVATAL:

iskola-utca, Dáni-ház, 18. sz.

SZEGEDI NAPLÓ.

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS IRODALMI NAPILAP.

HIRDETÉSEKET

és nyilvtéri közleményeket a
kiadóhivatal mérsékelt árjegy-
zék szerint számít.

SZERKESZTŐI IRODA:

iskola-utca, Dáni-ház 18. sz.

Bérmentlen levelek csak
ismert kéztől fogadtnak el.

Az építkezési válság ügyében.

Budapest, márcz. 27.

A szegedi válságról elmondtam véleményemet f. hó 25-ki számunkban. A helyzetet egész komolyságban ismerem és jól tudom, hogy az elkövetett hibák következményeit egy varázscsapással eloszlatni lehetetlen.

A válságos helyzetet részben a rekonstrukció tulságos gyors üteme idézte elő.

Az állam roppant költséggel életbeléptette a királyi biztosságot, biztos tanácsosokkal és műszaki osztálylyal. Kétségtől nagy munkát kellett végrehajtani, a kellő munkaterőt csak az eredmény veszélyeztetésével lehetett volna a múltól elvonni.

A rekonstrukció keresztülvitelére ideiglenesen teremtett intézmények azonban, miként maga az egész rekonstrukció a józan mérsékleten túlmenve, a nagyzás bélyegét viselték. Egész kormány, sőt több: egész udvar keletkezett a szerény alföldi városban, mely nem csak megmástitotta, régi valójából kiforgatta a gondolkozásmódot és az erkölcsöket, hanem fennállására okot, jogosultságot keresett s ezen okot, ezen jogosultságot megtalálta az erők tulfeszítésében.

A kellőnél komplikáltabb és gazdagabb apparátus egyfelől az elérhetőnél nagyobb célra tört, másfelől költséges voltánál fogva pedig a munka siettetését okozta. Az állam nem költötte a szegedi királyi biztosságra egy évtizeden keresztül évenként többet százezer forintnál, más jogos igényeknek megsértése, az országos közvélemény elítélő verdiktjének provokációja nélkül. Továbbá az udvaronci szellem előtt Szeged ujáteremtése nem látszott egyébnek egy királyi parancs végrehajtásánál. A királyi szó hadd valósuljon meg mielőbb, a királyi szem hadd gyönyörködjenek mielőbb egy szép látományban és a királyi kegy mielőbb árassza el „ura hü szolgájának” fejét ragyogó fényével.

Hiba újabb hibát szült. Nagyra szabták az apparátust, tulhajtották a célt, tulfeszítették az ambíció hurjait és mindezek folytán áldás helyett bajt, pusztulást hoztak fejünkre. Pedig a bajnak, a pusztulásnak egyik főoka a rekonstrukció erőltetett siettetésében rejlik.

Állításomat könnyen bebizonyíthatom.

A rekonstrukció időtartamán mintegy 40 millió forint fektetett be városunkba. Nem rendelkezem itt a pontos számokkal, de végre nem is a számok korrektségén fordul meg véleményem indokolása. Azon 40 millió részben munkabérekre, részben építési anyagokra, végre pedig egyéb ipari készítményekre fordított.

Szeged gazdag munkás kezében, nagymennyiségű építési anyagokat tud előállítani és ipara is, a főváros

után az országban a legfejlettebbek közé tartozik. Ha tehát Szeged ujjaépítése nem rövid négy, vagy helyesebben három évre szorítottatik össze, hanem egy évtized folyamán lesz végrehajtva, akkor a nagy munka ha nem is kizáróan, de kétségtől túl nyomóan szegedi erővel, szegedi építőanyaggal és a szegedi ipar termékeivel készül el.

A munka siettetése ellenben mit eredményezett? Azt, hogy téglát milliónyival szállítottak a fővárosból, az építési ipar készítményeit Ausztriából, a külföldről és csekély részben Budapestről hozták, sőt okozta még azt is, hogy a legnehezebben szállítható értéket, az emberi munkaerőt is Olaszországból importálták.

Természetes volt a munka siettetése az árvíz elleni védműveknél, de annál károsabb hatását tapasztaljuk az építkezésnél. A lassabb ütemben keresztülvitt építkezés esetében az a 40 millió forint, ami Szegedre fordított, nagyobb részében polgáraink kezében maradt volna s egyfelől helyre pótolhatta az árvíz által okozott károkat, másfelől pedig eddig nem látott erőre és gazdagságra emelheti iparunkat s megalapíthatja a város fejlődésének jövőjét, melynek forrása nem a fényűzésből, a nagyzásból, hanem a polgárok s a nép szorgalmá és munkája által teremtett jólétekből fakad.

A rekonstrukció anyagi haszna idegenek, külföldiek és bevándoroltak zsebébe folyt. Nekünk szegedieknek pedig megmaradtak a lakatlan, elértéktelenedő, mert dobb alá kerülő államkölcsonös házak.

A rekonstrukció tőkét Szegeden nem gyümölcösznek és ez az egész műnek, most már helyrehozhatatlan alaphibája. Ha alakult volna városunkban az elpusztult helyébe egy új jómódu osztály, mely vagyonát saját becsületes iparkodásának és munkájának köszönheti és mely oly tösgyökeres magyar, mint amilyen volt a régi: akkor, ha beköszöntött volna is egy házkrisis, amit ugyan nem tartok valószínűnek, nem aggodnám városunk jövőjén; akkor igazán volna a pénzügyminiszternek, hogy csak adózó polgár lépett adózó polgár helyébe; akkor igazuk volna azoknak is, akik a könnyelmű építkezőktől megvonják részvétüket, mert azon esetben valóban csak a könnyelműek károsodhatnának.

A főforgó viszonyok közt azonban nem Szeged egyes könnyelmű építkezői, hanem Szeged egész polgársága forog veszélyben. Az elárverezett házak elértéktelenedése magával ragadja az árverés alá nem kerülő há-

zak értékét is, mert miként léphessen versenyre egy háztulajdonos, kinek háza 100% perzentbe kerül, azzal a háztulajdonossal, kinek háza csak 50%-ba kerül? Mig az első elvérzik, az árverésen vásárló boldogul tökéjének szép jövedelmét élvezve, olcsó házbérek mellett is.

A szegedi válságot a közgazdasági törvényeknek félreértése, vagy nem ismerése okozta. Miként az egész ország, úgy Szeged is a kormányzók közgazdasági tudatlanságának áldozata. Valamint csakis a tudatlanság kételkedhetik abban, hogy az okozott bajokat orvosolni, még pedig minél gyorsabban, elharapózásuk előtt orvosolni kell. Mihelyt a válság általánossá fajul, nagy eszközökkel sem érhetni el azt, amit a válság kezdetén, aránylag mérsékelt segítséggel el lehet érni.

Szeged polgársága egy 7—800 aláírással, vagy többel ellátott kérvényt akar a kormányhoz fölterjeszteni, amelyben kamat- és törlesztési fizetésekre néhány évi halasztást kér. A kérvény symptomája a válságnak, de petituma nem helyes, azon az alapon szerintem a bajon segíteni nem lehet.

Aki kölcsönpenzt fölvevett az államtól, az teljesítse kötelességét, az fizesse adósságát, ha képes. A segélyre, elnézésre és halasztásra csak annak van igénye, aki tényleg rá van szorulva.

Ez a kérdés egyik oldala.

A másik oldala az általános kamat-teher, illetőleg a kamatláb magasságának kérdése. Erre nézve a panasz általánosságban jogosult, mert 6%-os kamatláb építkezési célra szánt, végre mégis segélytermészetű kölcsönnél oly magas, hogy elviselhetetlen.

Minden adós szemben áll két hitelezővel: a várossal és az állammal, melynek a város kezese.

A két hitelező tehát mindenképp egyre szállítandó le, vagy is törvényhozás útján kimondandó volna, hogy a várost az állam elvállalt kezessége alól föloldja.

Ezzel kapcsolatosan, vagy legalább egyidejűleg járna egy második, ideiglenes intézkedés. Ezen intézkedésnek célja volna annak kiderítése, hogy melyik építési kölcsön hátralékosnál van a hátralék, fizetési képtelenség által indokolva, s melyiknél nincs?

Ez is törvényhozási aktust igényel, mert az időleges, vagy végleges fizetés képtelenség konstatálásával meghatározandó az állam részéről nyújtandó kedvezmény mérve és formája. Ennek megállapítására az államnak alkalmas közegről kell gondoskodnia. Ilyennek ön-

kényt kínálkozik az újból életbeléptetett hetes bizottság, törvényesen körülírandó hatáskörrel s eljárási módozattal.

A város föl lévén mentve a kezesség alól, tanácsa által, egyetértve a hetes bizottsággal, javasolhatná a legsürgősebb intézkedések mérvét és módját. Az a forum, mely megszavazta a kölcsönöket, leghivatottabb a további eljárás foganatosítására is.

Ami pedig a kamatláb kérdését illeti, arra nézve a kormány és a törvényhozás megkeresendő, hogy a kamatlábnak 4%-ra való leszállítását mondja ki. Az állam kárpótlására esetleg a törlesztési időtartamot meglehetne hosszabbítani. A kamat leszállítás csak a 10,000 frton alóli kölcsönökre kérendő és adható meg, mert a nagy tőke, a gazdag emberek az államtól segítséget, vagy kamat-elengedést jogosan nem igényelhetnek.

A mondottakat röviden összefoglalva, a házkrisis elodázására ajánlom:

1. Az állam további intézkedésig megszünteti az államkölcsonök után fölmerült hátraléokra nézve a végrehajtásokat.

2. A város a szavatosság alól fölmentendő.

3. A városi tanács és a hetes bizottság, a kormány megbízásából megállapítják a hátralékos fizetőkre nézve a fizetési képesség, vagy fizetési képtelenség főforgását és a megállapítás alapján javaslatot tesznek a nyújtandó időleges kedvezmények ügyében.

4. A 10,000 frtot meg nem haladó építési kölcsönök kamatlábnak 6%-ról 4%-ra leendő leszállítása kérelmezendő, esetleg a törlesztési határidő meghosszabbítása mellett.

E javaslatok nem tartanak igényt teljességre. Csak passzív anyagot kívánok általuk adni a diskusszióknak és kimutatni akarom azt, hogy ez időszert aránylag mérsékelt áldozatokkal elhárítható Szeged polgárainak fejről a fenyegető válság.

Enyedi Lukács.

A kormánypart független elemei, mint a Bp. Tagl. írja, tanácskozást tartottak s elhatározták, hogy a főrendiház reformjáról szóló törvényjavaslatot úgy amint azt a főrendiház a kormányelnök beleegyezésével reformálta, a második tárgyaláson nem fogják elfogadni. Tiszta miniszterelnök, mint már félhivatalosan ki- és be van jelentve, a reformált javaslat érdekében a kabinet-kérdést elhatározta s épen azért nem igen hibető, hogy azon független elemek, — ha ugyan a kormánypartban olyanok találkoznak, — szavazatukat a javaslat ellen értéksítsék.

A csár utazásának érkezik híre, mely azonban még megerősítésre vár. A csár ugyanis, e hír szerint, a nyár folyamán meglátogatja mind Vilmos császárt Berliában, mind Ferencz József őfelségét. Tudvalevő körülmények miatt azonban titkolják a látogatás időpontját.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy a

KOCZOR-féle csódtömeget megvettem

és a volt Koczor-féle tüzlethelyiségben

egy fiókkereskedést nyitottam.

Midőn fióküzletemet a nagyérdemű közönség becses pártfogásába ajánlom és szives látogatását kérem, maradtam

tisztelettel

ENGEL JAKAB,
az angyalhoz.

238—*—2

BORELÁBUSITÁS.

Van szerencsém a t. közönségnek b. tudomására hozni, miszerint saját termésű

fehér és siller boraimat,

melyek az alsóvárosi társalgó egyesület által rendezett idei borkiállításán első díjat és oklevelet nyertek, üvegekben és hordókban fogom a mai naptól elárusítani.

Továbbá ajánlom

☞ bőr és pokrócz-☜

kereskedésemben a legjobb bel és külföldi árucikkeimet csizmadia, cipész és szijgyártó valamint gazdálkodó urak részére.

Tisztelettel

MAYER BÉLA,
Kárász utca és Dugonics-tér sarkán.

229—3—2

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására adni, hogy eddig a **Kiss Dávid házban** (Klauzál-tér) és **Kéry-féle házban** (iskola-utca) létezett

kalap-, női-divat, öltöny- és szücsáru-

raktárakat egyesítve 159—*—14

☞ a pósta-épületbe ☜

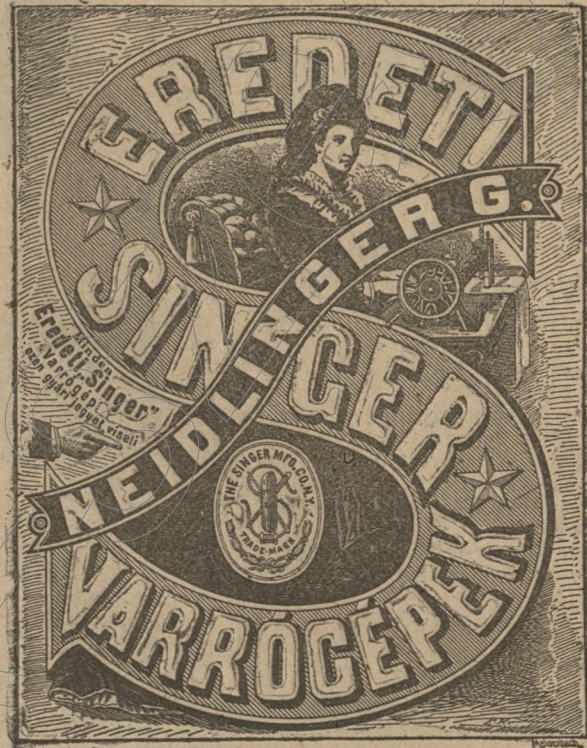
helyeztem át,

és ez alkalommal minden e szakba vágó cikkek közül dusan fölszereltem.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, vagyok

mély tisztelettel

SCHLESINGER S.
bizományos.

Valódi csak

Neidlinger G-nél

Kárász-utca, új Madár-ház.

Eladás **1 frt** heti részletek mellett, *alapos oktatás ingyen.*

5 évi jótállás.

Mindennemű ócska varrógépek fizetés gyanánt átvállaltatnak.

Minden más varrógépek, melyek itt másoktól Singer név alatt árusítatnak, utánzótak.

505—*—21

Értesítés.

A szegedi kőműves és ács ifjusági egyesület

f. évi

évnegyedes közgyűlését

április hó 6-án

azaz húsvét másnapján fogja egyleti helyiségében megtartani, melyre a nevezett egyesület tagjai tisztelettel meghívattak.

252—2—1

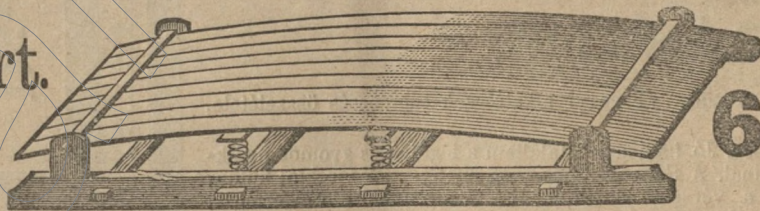
Szegeden, 1885. márcz. 28-án

Az elnökség által.

Cs. kir. osztrák-magyar szabadalmazott

Farugony-matrácok

6 frt.

6 frt.

Pótlék szalmaszakok és sodronybetétek helyett

tiszta tartós és jutányos, különösen alkalmas intézeteknek és kórházaknak. Nagyobb megrendeléseknél, megfelelő árleengedés. A megrendeléseknél az ágy belső szélessége és hossza tudatandó.

Főraktár: **BÉCS, I. Maximilianstrasse 1.**

A Pain-Expeller!

Tieznöt év alatt ezen régevbált háziszerrrel csuz, köszvény, stb.-nél elért szerencsés gyogyeredmények kezeskednek arról, hogy egy beteg sem fogja megbánni, ha eme figyelmeztetés által egy kísérlet tételre biratott. A legtöbb családnál már készletben tartatik a valódi horgony-Pain-Expeller. Ára ezen szigoruan szolid eredeti készítménynek igen mérsékelt, ugyanis palaczkonként 40 és 70 kr. nagyság szerint s a legtöbb gyógyszerárban készletben van. Hamisítvány kikerülése végett, tessék a gyárijegyre „horgony“-ra figyelni.

RICHTER F. AD. és TÁRSA, BÉCS.

Főraktár 1038—5—4

Prágában az „arany oroszán“ gyógyszerárban, Niklasplatz 7.

IGÉRVÉNYEK

Bécsvárosi sorsjegyekre á frt 2.50 és bélyeg. 3.—
Főnyeremény **200,000 frt.** Huzás április hó 1-én.

Magyar dijsorsjegyekre egész 3 frt és bélyeg. 3.50
" " " " " fél 1 frt 75 kr. és bélyeg 2.25
Főnyeremény **100,000 frt.** Huzás április 15-én.

Földhitelsorsjegyekre á 1 frt és bélyeg. 1.50
Főnyeremény **50,000 frt.** Huzás április hó 15-én.

191—8—9

Összesen 8

Mind a három egész darab együttvéve **7.25** bélyeggel együtt.

A MERCUR kiadóhivatalának bank-és váltó-üzlete
BUDAPESTEN

Dorottya-utoza 12. Politzer S. Dorottya-utca 12.

A „Mercur“ lapnak előfizetési ára egy évre 2 frt o é.

Tudósítás.

Bert és társa francia kertészek

tudósítják a gyümölcsfakedvelőket, hogy mindenféle fajú gyümölcsfával érkeztek Szegedre.

Nevezetesen: **körte, alma, sárgabarack, szilva, cseresznye, őszibarack, ribiszke, málna és eperfákkal** stb. Nagy választékban vannak **rózsafáik**, köztük **ujdonságok**, nagymennyiségű afrikai és amerikai **hagymásnövények**, kerti és szobadisztésül, melyek 4—6 hónapig virágzanak.

Ausztráliai **spárga**; mindenféle virágmagvak.

Mérsékelt árak. — Csak 8 naplg.

A raktár a hid-utczában **4. sz. a.**

